

Laatdienst: 6 juni 2010
Kapelkerk, Laat 80, Alkmaar
Voorganger: Jan Tulp
Serie: Ik ga op reis en ik neem mee...
Thema: Nooit meer zonder reisgenoot
Tekst: 1 Koningen 19

op mijn levenslange reizen

meditatie in de laat-dienst van 6 juni 2010

“Ik ga op reis en ik neem mee.....”, een spelletje uit mijn kinderjaren. Elk kind in de kring zei iets en elk volgend kind moest dat herhalen en er iets aan toevoegen. Het spel ging door net zo lang tot er één kind overbleef dat alle bagage die soms rondomlang genoemd was en waar steeds was bijgekomen nog precies kon opnoemen: een tandenborstel, een stuk zeep, mijn konijn, een tent en zo nog zo’n veertig attributen die je nooit in je eentje in je tas of op je rug kon meesjouwen.

Als veel kinderspelletjes had ook dit spelletje een diepere achtergrond. Hoe verder je in je leven komt, hoe verder je levensreis gevorderd is, hoe voller je rugzak, hoe voller je hoofd en je hart. “De boom, de boom wordt hoe langer hoe dikker.....”

Als je jong bent ben je in de regel alleen maar blij als er bijkomt. Er is een hunkering naar voren: ik word later taxi-chauffeur, ik word later verpleegster, ik word dokter, ik word moeder, ik word.....

Zo’n 15- 20 jaar ouder geworden - zoveel jaren groei en opleiding verder - komen er concretere haalbare doelen: een beroep, partnerkeuze, wel of niet. Carrière- en levenslijnen worden uitgezet.

Weer ouder geworden en met meer levenservaring in de rugzak komt de vraag: ik doe dit allemaal wel, maar wie ben ik in al mijn gedoe: hoe verhoudt zich wie ik ben tot het leven dat ik leid? Past het nog met mijn relaties, met wat ik in mijn rollen doe?

Als je daar bent gekomen heeft het leven een andere evaluatie dan een, die alleen maar doelen toetst. Maar welke evaluatie? In ieder geval een, die even weg van de doelen gaat die het leven zo kunnen beheersen en frustreren. Een waarin je door los te laten dichterbij de zin, die je als je het moet hebben van de snelheid en de roring van alledag niet vindt.

Een wandeling, een fietstocht bijvoorbeeld is dan passend of – uitgebreider - een pelgrimage als naar Rome, naar Santiago, wandelend of fietsend. Ook reizen naar Alpe d’Huez of Mont Ventoux zoals nu veel gebeurt hebben veel van een pelgrimage.

Ik heb het idee dat een pelgrimstocht heel goed bij mensen past die al veel in hun rugzak hebben. Soms ook bij jonge mensen die in hun korte leven al veel op hun bord hebben gekregen, maar veel vaker bij veertigers en ouder.

Bij mensen met bagage, veel bagage; zij vragen zich af: wat past nu waar?

Die bagage is zeer divers: aan het een hangt nog de verwondering van je dromen en doe je daarom niet weg. Aan het andere hangt de teleurstelling van het niet bereikte. En weer aan iets anders de weemoed van wat je eens mooi vond en dat nu zijn glans heeft verloren.

Een pelgrimstocht is al wandelend het leven dat je leidt uitlopen, nu met een ander oriëntatiepunt, een berg of stad in de verte. Heel anders dan de doelen die je je dagelijks stelde.

En al lopend of fietsend in de dagen dat je benen of de wielen onder je gaan, ontvouwt zich in de ontmoetingen, in de stilte, in de leegte een nieuw perspectief van je levensreis. Een perspectief dat van binnenuit ontstaat.

Wat doet er toe en wat niet. Wat is de zin, wat kan in de rugzak blijven en wat kan weg..... Zoals de dagelijkse levensreis een weg naar buiten is, zo is de pelgrimage een weg naar binnen, naar wie je in het uitwendige leven van binnen bent. Beide horen bij elkaar. De ene weg kan niet zonder de andere.

Vandaag voor deze viering is gekozen voor het verhaal van Elia. De profeet die veertig dagen door de woestijn pelgrimeert naar de berg Horeb. En er is gekozen voor het lied dat Huub Oosterhuis bij dat verhaal maakte, met die mooie titel: op mijn levenslange reizen. Het is eigenlijk een pelgrimslied. Het verwoordt een rode draad uit ons aller levensreis. Een draad die zich al wandelend door het leven manifesteert en die zichtbaar wordt als je even een stap terug doet. Elia, een profeet met heel veel in zijn rugzak; te veel. Zo veel dat hij niet meer wil en is aanbeland op de kale vloer van zijn bestaan. "Burn-out" zouden wij zeggen.

Ik wil jullie uitnodigen met hem mee te wandelen, mee te gaan in zijn verhaal. En te kijken waar het raakt aan jou, aan jouw verhaal. En om dan het lied over onze levenslange reizen te zingen. Voordat we gaan: de melodie van het lied.....

Muziek

Het verhaal van Elia:

Daar lag ik onder een doornstruik. Na een leven dat nu een grote teleurstelling bleek. En ik wilde niet meer. Mijn weg was ten einde. Mijn ideaal gedooft. Waar ik vurig in geloofde was weg.

Toen raakte ineens iemand mij aan en zei: "kijk: brood, water". Alsof hij zei: "ga je weg nog maar een keer. Alles wat je gedaan hebt en gelaten, wat je liefhad en wat je haatte. Alles waar je zo moe van bent, nog een keer. Hier water en brood sta op, ga... Je bent pas halverwege. Je weg is niet af."

En ik sliep weer in hopen op een slaap voorgoed. Maar weer werd ik aangeraakt en weer zei de stem: "eet, drink, sta op, ga." En ik wist een weg voor me. Zoals de weg die achter me lag, maar anders.

Ik wist van anderen die hetzelfde hadden gedaan: de 40 dagen van Mozes. Ik wist van mijn volk dat er 40 jaar over gedaan had. En ik kon vermoeden dat anderen dat spoor van 40 dagen woestijn zouden gaan volgen. Maar op dat moment zei dat me niets.

"Ga, je hebt nog een weg voor je", zei de bode. Ik zuchtte en ging. Vraag me niet wat ik in de 40 dagen die volgden precies meemaakte en zag. Het is te veel om op te noemen, te diep om te bevatten. Mijn ouders, mijn eerste stappen, de geuren van mijn jeugd, mijn leermeesters.

Alles ingedikt in 40 dagen kwam het voorbij. Mijn idealen, mijn er-voor-gaan. Mijn innerlijk vuur dat niet van mezelf leek, de storm van mijn onstuimigheid, mijn alles omkerende gedrevenheid, een kracht groter dan ikzelf. Het bepaalde die jaren waarin ik als profeet optrad. Maar steeds kwam ik uit bij die crisis, het verlies van mijn overtuiging: een vreselijke eenzaamheid, een eenzaamheid die wortelt in het besef dat alles tevergeefs is. Het er helemaal alleen voor staan, geen bondgenoten. De storm en het vuur dat er was, nu verworden tot as verwaaiend op de wind.

Die weg ging ik dus.... 40 dagen. Tot ik boven kwam aan het eind van mijn weg op de godsberg en beschutting vond in een grot.

Daar, weer die stem die me riep. Die bekende vreemde stem die ik gevolgd had. Die me bijna brak, die me toesprak toen ik bijna niet meer kon: neem, eet sta op ga. Die stem: "ga voor de ingang van de grot staan".

Mijn leven trok voorbij: het vuur, de storm, het schokken tot in het diepst van mijn wezen.

Ik huiverde: het was leeg..... het zei niets....

Daarna..... stilte. Suizend..... Een vreemde en toch vertrouwde diepe stilte die me in haar kern opnam, me als een moeder omsloot. Die me zag, die me hoorde met alles wat ik ben en die fluisterde: ik heb je lief.

Een stilte waarvoor elke zucht te weinig en elk woord te veel is. De stilte nam niets weg van mijn klacht: het was zoals het was, maar nam het in zich op.

Het leken uren dat ik daar zo stond en een diep besef werd wakker in mij: Jij bent niet de enige. Het hangt niet alleen van jou af. Het verhaal waar jij een rol in speelt, is groter dan jij en dat verhaal gaat verder.

Er kwam ruimte voor nieuwe gloed, nieuwe daadkracht. Voorbij trok de twijfel waar ik was. Liefde keerde. Ik was niet meer alleen. Ik kon de weg terug aanvaarden en doen wat ik nog te doen had. Het vuur doorgeven en de bewogenheid voor wat leeft wakker maken in mensen van goede wil. Want dat waren er niet weinig.

Tot zover het verhaal van Elia. Zijn verhaal ons verhaal...?

Ik ga op reis en ik neem mee.... Het is begin juni. Velen van ons zijn klaar om te pakken voor het jaarlijks terugkerende leegmaak-moment. Vacare, leeg maken. Vakantietijd is tijd van leeg maken. Hoe je ook gaat en wat je ook meeneemt, ik wens je toe een tijd als een pelgrimage, waarin je komt bij de bron. Die bron waar je ontdekt dat dit leven er toe doet, dat jij er toe doet met alles wat je bent en wat bij je hoort. Dat je onderdeel bent van een groot verhaal. En dat verhaal gaat door in mensen naast en na jou. Ga dus met in je hoofd misschien wel dit liedje:

*Spoorloos trok voorbij de twijfel
waar ik lag. De liefde keerde,
zag mij, bracht mij drank en spijs,
deed mij opstaan uit de dood.
Nog een leven zal ik reizen.
Nooit meer zonder reisgenoot.*

Amen

Jan Tulp, juni 2010.